

DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.1.9.2024.281-303>
УДК 7.74;6.06

Сергій Володимирович БРИЛЬОВ,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна,
e-mail: s.brylov@kubg.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-0158-2359

Валентина Сергіївна КУЗЬМІЧОВА,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна,
e-mail: v.kuzmichova@kubg.edu.ua,
ORCID: 0009-0001-3496-6503

Володимир Володимирович КОЛЕСНИКОВ,
Національна академія
образотворчого мистецтва і архітектури,
Київ, Україна,
e-mail: volodymyr.kolesnykov@naoma.edu.ua,
ORCID: 0009-0003-6720-979X

**ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
АКАДЕМІЧНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ШКОЛИ ПІСЛЯ
РЕФОРМИ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ
МИСТЕЦЬКИХ ЗВО**

Анотація. Академічна школа в образотворчому мистецтві та дизайні відіграла важливу роль у розвитку цих галузей, встановлюючи суворі стандарти краси і професійності, базовані на античності та епохи Відродження. Проте, в сучасному світі, з урахуванням

культурних та технологічних змін, актуальність таких умов стала предметом обговорення, тому після реформ освіти Україна має адаптуватися до нових викликів, поєднуючи традиції минулого з інноваційними тенденціями, щоб забезпечити студентам якісну підготовку. З реформою стає важливим перегляд актуальності, проблем та підходів до трактування цілей мистецької освіти. В сучасних умовах визначення мети мистецької освіти потребує уточнення й доповнення. Поняття процесу від учителя до учня є основою навчання в академічній мистецькій школі. Методологія дослідження ґрунтується на культурно-історичному аналізі, що дозволяє глибоко вивчати сучасні художні процеси та експериментальність у мистецтві, сприяючи подальшому розвитку художньої творчості. У статті розглядається цінність традиційних та інноваційних підходів до мистецької освіти в Україні та їхній вплив на формування нового покоління митців у цифрову епоху. Творча діяльність викладачів як активно діючих митців є важливим джерелом особистого досвіду, яке вони можуть передати своїм студентам. Це допомагає здобувачам вищої освіти отримати практичні знання і навички, які є необхідними для їх професійного розвитку та творчості. Об'єктивна оцінка історичних реалій та вивчення художньо-педагогічних тенденцій допоможе у покращенні науково-педагогічного пошуку та забезпечить перспективи розвитку української вищої художньо-педагогічної освіти на європейському освітньому просторі. І наголошується, що академічні навички служать базою для подальшого розвитку художника, а також показується важливість розгляду питань конкурентоспроможності випускників на міжнародному мистецькому просторі у контексті реформування вищої освіти в Україні. Така стаття важлива для розуміння впливу реформи на українську мистецьку

освіту, а також для визначення шляхів подальшого розвитку цього напрямку.

Ключові слова: академізм, скульптура, живопис академічна школа, образотворче мистецтво, дизайн, сучасні умови, технології, навчання.

Вступ. Із шаленим розвитком технологій та безперервними змінами в суспільстві, мистецтво і дизайн стають надзвичайно актуальними. Швидкий темп сучасного життя, постійні трансформації у культурі та суспільних цінностях породжують нові виклики для митців та дизайнерів. Сучасне мистецтво і дизайн відіграють важливу роль у візуалізації та інтерпретації цих змін. Проблеми, що виникають, стосуються не лише естетичних аспектів, але й освітнього процесу мистецтва та дизайну. Як технології сучасного світу впливають на творчий процес митців? Які виклики стоять перед дизайнерами у створенні продуктів, що задовольняють вимоги сучасного суспільства? Чи може мистецтво стати інструментом для вирішення актуальних проблем сучасності? У даній статті ми розглянемо взаємодію академічної школи зі змінами у світі, а також визначимо її роль у формуванні сучасного культурного ландшафту. Почнемо з первинного формування поняття академізму в образотворчому мистецтві, яке було пов'язане з заснуванням школи художників Л. Карраччі та його двоюрідних братів Агостіно і Аннібале Карраччі приблизно у 1585 р. Ця школа, відома як болонська школа живопису, відзначалася новаторськими підходами у викладанні мистецтва. Вона почалася як «Академія прагнучих» («Accademia Desiderosi»), а пізніше отримала назву «Академія спрямованих вірним шляхом» («Accademia degli Incamminati»). Новаторськість полягала в тому, що замість традиційного учнівства в окремого майстра-художника та копіювання його індивідуальної манери учням академії

пропонувалася спеціально розроблена методика для вивчення досягнень минулого. Навчальний процес включав практичні професійні навички, вивчення теоретичних предметів, таких як перспектива, історія, міфологія, а також широке штудіювання натури та анатомії. Болонська академія стала ініціатором введення нагород за кращі навчальні роботи, що стало педагогічною новацією. Ці підходи згодом вплинули на подальший розвиток академізму. Заснування аналогічних навчальних закладів, таких як Королівська академія живопису й скульптури у Парижі (1648 р.), Академія мистецтв у Берліні (1699 р.), Академія образотворчих мистецтв у Відні (1772 р.), також внесли значний внесок у поширення академічних принципів та «академізацію» мистецтва в європейській художній культурі. Ці установи вперше стали виробляти єдину методику професійної мистецької освіти та встановлювати стандарти для художніх форм і конкретних історичних напрямків. [1,2,3] Проте, у сучасному світі актуальність умов академічної школи в галузі мистецтва та дизайну стала предметом обговорення через зміни в культурному та технологічному оточенні. Сучасні навчальні заклади змушені адаптуватися до нових викликів, враховуючи розвиток сучасного мистецтва та дизайну, а також вплив технологій на творчий процес. Можна визначити, що до 2000 р. світ жив в аналоговому світі, а після 2000 р. уже цифровому світі. Тому аналіз сучасного стану академічної підготовки студентів у цих галузях та вивчення тенденцій, які впливають на навчання та розвиток мистецьких талантів, є надзвичайно важливим. У сучасних умовах академічна школа повинна зберегти свою історичну спадщину та цінності, проте також враховувати потреби сучасного мистецтва та дизайну. Розвиток креативності, інноваційних підходів та використання новітніх технологій у навчальному процесі стають важливими завданнями для

академічних закладів, що дозволяє студентам розвивати свій творчий потенціал та адаптуватися до сучасних вимог ринку праці. Таким чином, актуальність умов академічної школи в сучасному світі полягає у її здатності поєднувати традиції минулого з інноваційними тенденціями сьогодення для надання студентам якісної та комплексної підготовки в галузі мистецтва та дизайну. Перед митцями та дизайнерами стають нові виклики, пов'язані з швидкістю сучасного життя та постійною еволюцією культурних та соціальних цінностей в цифрову епоху. Одним із центральних питань є вплив сучасних технологій на творчий процес митців та виклики, які виникають перед дизайнерами у створенні продуктів, що відповідають вимогам сучасного суспільства. Чи може мистецтво виступати як інструмент для вирішення актуальних проблем сучасності? Ці питання потребують детального аналізу та обговорення. У даній статті ми розглянемо взаємодію мистецтва та дизайну зі змінами реформи освіти в Україні, а також визначимо їх роль у формуванні сучасного культурного простору. Для цього ми звернемося до історії формування поняття та розвитку академічної школи в образотворчому мистецтві, зокрема до створення. Методика цієї школи, яка базувалася на спеціально розробленому підході до вивчення досягнень минулого, вплинула на подальший розвиток академічних принципів та «академізацію» мистецтва художній культурі. Ця стаття спрямована на розуміння важливості академічної школи сучасному світі, їх ролі у відображенні та впливі на освіту та культурні процеси.

Постановка проблеми. У сучасних умовах після реформи освіти в Україні ЗВО мистецького напрямку стикаються з численними проблемами та викликами, що виникають у контексті функціонування академічної художньої школи. Однією з головних проблем є збереження

традицій та уніфікація навчальних методик, що може дати базу знань для молодих митців та розширити їх творчі можливості. Більше того, академізм, як система, має свої переваги, він є базою для подальшого розвитку митця . Програма з академічної школи ставить перед студентами завдання засвоєння теоретичних основ та практичних навичок для ефективного навчання. Якщо до реформи освіти в Україні в мистецьких ВИШах виділялось на рисунок 2 пари на день, на скульптуру та живопис – 3 пари на день, то зараз усього 4 години на рисунок, 6 годин на скульптуру чи живопис на тиждень. Це скорочення позначилося на якості освіти. Стає важливим перегляд актуальності даної реформи, проблем та підходи до трактування цілей мистецької освіти. В сучасних умовах визначення мети мистецької освіти потребує уточнення й доповнення. Потреба у зростанні кількості годин для роботи з натурою та творчості відображає важливість розвитку креативних навичок в їхньому навчанні. Це буде сприяти розвитку у студентів здатності до самовираження, критичного мислення та розв'язання проблем. Запропоноване рішення відображає деякі важливі аспекти ролі академічної школи в освіті та суспільстві. Також потрібно розглянути, як змінилася роль викладача після реформи освіти в Україні. Якщо до реформи викладач займався викладанням, методикою, підготовкою до навчального процесу, власною творчістю для професійного розвитку, то після реформи він стає науковим співробітником і повинен займатися науковою діяльністю, суспільною роботою, власною творчістю для професійного розвитку, викладанням, методикою та підготовкою до навчального процесу. Чи ефективно це? За кордоном викладання та наукова робота роз'єднані. Всі, хто займається наукою, фінансуються за допомогою грантів або інших програм, це більш ефективно і заохочувально. У

сучасному освітньому контексті стає все більш очевидним, що реформа освіти вимагає від викладачів не лише передачі знань студентам, а й активної наукової діяльності під час викладацького процесу. Проте, навіть при таких очікуваннях, творча та професійна діяльність залишаються справою особистої ініціативи кожного викладача-митця. Це створює серйозну проблему, де відкрито відчувається нестача фізичних можливостей для ефективного поєднання обох завдань. Відповідно, необхідно детально розглянути цю проблему та запропонувати шляхи її вирішення, звертаючи увагу на необхідність системних змін у сучасній освіті. Підтримка стимулювання студентів через академізм може допомогти підвищити їхню самооцінку та самовпевненість у власних здібностях. Це особливо важливо на етапі формування особистості митця. Поняття процесу між учителем і учнем є основою навчання в академічній мистецькій школі. Основна мета загальної мистецької освіти полягає в розвитку особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва та набутті художньо-творчих компетенцій. Зважаючи на ці аспекти, академічна мистецька школа має на меті оволодіння методикою навчання основам мистецтва з урахуванням вікових та психологічних особливостей студентів. У навчанні студенти засвоюють теоретичні основи та практичні навички, необхідні для ефективного мистецького процесу. Для подолання цих проблем важливо розробити більш гнучкі та інноваційні підходи до художньої освіти та творчості. Зокрема, потрібно активно сприяти розвитку індивідуальних творчих здібностей студентів, надаючи їм можливість експериментувати та виражати своє унікальне творче бачення. Також важливо враховувати сучасні тенденції у світі мистецтва та дизайну, забезпечуючи студентам необхідні знання та навички для успішної кар'єри в цих галузях. Крім того, можливою стратегією для

подолання цих викликів є поєднання класичних принципів академічної освіти з сучасними методами та підходами до навчання. Це може допомогти зберегти цінність традиційного мистецтва, але водночас відкрити двері для новаторських ідей та творчих експериментів. Усе це дозволить вузам мистецького напрямку ефективно відповідати на виклики сучасного світу та готувати своїх студентів до успішної кар'єри у сфері мистецтва та дизайну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стаття «Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні» авторства Т.І. Сідлецької [5] пропонує аналіз сучасного стану мистецької освіти в контексті її інтеграції в європейський освітній простір та впливу Болонського процесу. Основні висновки та пропозиції автора включають цілу низку аспектів. Автор вказує на неефективність реформування мистецької освіти, яке відбулося в 90-і рр. ХХ ст., а також порівнює його з аналогічними експериментами у минулому. Водночас, підкреслюється життєздатність академічної системи мистецької освіти та її відповідність європейським стандартам. Автор підтримує ідею урахування українського досвіду при реформуванні вищої освіти з урахуванням європейських стандартів, щоб запобігти втраті конкурентоспроможності українських митців та навчальних закладів. Дослідниця вказує на необхідність внесення змін до законодавства щодо вищої мистецької освіти, зокрема у Законі України «Про вищу освіту», щоб врахувати специфіку діяльності вищих мистецьких навчальних закладів та забезпечити їхню адаптацію до сучасних вимог. Головною метою вищих мистецьких навчальних закладів є забезпечення освітньої діяльності, що базується на навчальній, виховній, науковій, культурно-просвітницькій та методичній роботі. Теоретичне підґрунтя навчальних предметів у всіх мистецьких закладах становить академічне мистецтво.

Аналіз програм дисциплін підтверджує, що виховання митців відбувається на основі зразків європейської класики, використовуючи методика великих митців. Така освітня вертикаль, що включає школу естетичного виховання, училище та вищий навчальний заклад, створює умови для послідовного формування особистості професійного митця. Суспільна практика свідчить про безумовну життєздатність академічної системи мистецької освіти в Україні. Випускники, а також учні та студенти вітчизняних мистецьких навчальних закладів, регулярно стають володарями високих нагород на міжнародних конкурсах, фестивалях і виставках, демонструючи високий рівень українського мистецтва.

Під час реформування вищої освіти в контексті Болонського процесу важливо враховувати власний конкурентоздатний досвід. Зауваження колишнього ректора Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, професора В. І. Рожка щодо необхідності врахування власного досвіду визначається ймовірністю втрати працевлаштування випускників в Європі та інтернаціональних студентів на ринку мистецько-освітніх послуг при загальному пристосуванні до Болонського процесу [3].

Багаторічний досвід виховання творчих особистостей свідчить про ефективність сучасної системи мистецької освіти в Україні. Академічна школа дійсно створює міцну основу для художників, наголошуючи на реалістичності та технічній майстерності. Це допомагає виховати у художника навички, які є важливими не лише для створення реалістичних робіт, але й для розвитку у різних галузях мистецтва. Стаття аналізує ключові проблеми та виклики, що стоять перед мистецькою освітою в Україні, та пропонує конкретні шляхи подолання цих проблем через урахування національного досвіду та

внесення відповідних законодавчих змін [8]. Стаття «Мистецька академічна освіта в умовах воєнного стану» авторства Олександра Цугорки присвячена аналізу особливостей розвитку мистецької освіти в період воєнного стану [9]. Основні висновки та пропозиції автора включають актуальні аспекти, як, наприклад, проблеми освітнього процесу в умовах війни: стаття виявляє ключові проблеми, які виникають під час підготовки митців під час воєнного стану. Це може включати складнощі доступу до навчальних закладів, психологічний стрес студентів та педагогів, зміни в програмах та методиках навчання тощо. Висквітлені шляхи підвищення якості освіти. Автор пропонує конкретні шляхи підвищення якості та модернізації процесу фахової підготовки студентів мистецьких спеціальностей. Це може включати впровадження нових методик навчання, використання інноваційних педагогічних та інформаційних технологій, а також активну підтримку студентів у складних умовах. Автор обговорює суперечності між впровадженням інноваційних підходів та збереженням традиційних форм підготовки митців. Це може стосуватися конфлікту між новими методиками та традиційними цінностями мистецтва та освіти. Охарактеризовано й необхідність оновлення освітніх стандартів: автор вказує на важливість оновлення та модернізації освітніх стандартів мистецької педагогіки, що може сприяти вирішенню проблем, пов'язаних із затребуваністю молодих митців та їхньою самореалізацією. Отже, стаття розглядає важливі аспекти розвитку мистецької освіти в умовах воєнного стану та пропонує конкретні заходи для покращення якості навчання та підготовки митців [9]. **Мета** даного дослідження – акцентувати проблему збереження традицій мистецької освіти в Україні, синтезувавши їх із новаціями.

Виклад основного матеріалу. Академічна школа в образотворчому мистецтві – це система навчання, яка розвиває творче мислення та практичні навички студентів у процесі виконання практичних завдань і проектів. Особлива увага приділяється творчому, нестереотипному мисленню, активності, самостійності та захопленості студентів. Метод мозкового штурму використовується для розвитку творчого підходу студентів, стимулює вільне накопичення ідей та емоційне вираження відношення до художніх творів. Тривалість навчання у вищих мистецьких навчальних закладах становить 4-6 років із урахуванням попередньої мистецької підготовки на рівні середньої спеціалізованої мистецької школи. Це обумовлено складністю змісту навчальних планів вищих закладів освіти. Кожен з цих навчальних закладів має власні творчі школи, різноманітні за змістом, але з об'єднаною методикою та формою навчання, що враховує традиції, сформовані педагогічною практикою України. Також важливо відзначити, що академічні навички не обмежують художника у творчості. Вони стають базовою платформою, на якій можна будувати власний стиль та вираження. Вивчення академічних принципів може служити відмінним фундаментом для подальшого розвитку індивідуального мистецького підходу.

Академічна школа в образотворчому мистецтві в сучасному світі активно впроваджує інноваційні методи, спрямовані на розвиток творчого потенціалу студентів. Зокрема, велика увага приділяється інтерактивним методам, які враховують індивідуальні особливості та реалії сучасного суспільства. Метою цього підходу є формування висококваліфікованих митців, здатних ефективно використовувати свої знання та творчий підхід у сучасному мистецтві та дизайні. Слід відзначити, що багато великих майстрів мистецтва, які вже досягли визначеного рівня

власної творчості, вивчали академічні школи. Це вказує на те, що навчання в рамках академічної школи може бути важливим етапом для будь-якого художника, навіть якщо їх творчість пізніше розвивається в інші стилі чи напрямки. В даному тексті розглянемо кількох визначних українських художників і їхній шлях у світі мистецтва, відзначаючи важливість базової академічної освіти для їхнього творчого успіху. Видатний митець, художник-графік Георгій Якутович – це приклад успішного випускника академічної школи, чий внесок у українське мистецтво є величезним. Якутович, навчаючись у мистецькій школі, зрозумів важливість освоєння базових технік та підходів до мистецтва. Він відомий своїми графічними роботами та книжковими ілюстраціями, які відтворюють епічний настрій та народні мотиви. Працюючи над ілюстраціями до книг та фільмів, Якутович виявив свою здатність до художнього мислення і творчості. Його внесок у фільм «Тіні забутих предків» та інші проекти підкреслив його талант та вміння привести своє бачення до вже існуючих творів. Ця здатність до творчого переосмислення та інтерпретації є результатом не лише природних здібностей, але й систематичної підготовки в академічній школі. Важливо зазначити, що Якутович не обмежувався лише одним видом мистецтва. Він був готовий використовувати свої навички і здібності в різних галузях мистецтва, включаючи кіно. Це є ще однією важливою рисою академічної освіти – вона дає змогу митцям розвивати свій творчий потенціал у різних напрямках та виявляти себе у різних мистецьких середовищах. Історія Георгія Якутовича є відмінним прикладом того, як академічна школа може стати основою для успішної творчої кар'єри та розвитку митця у різних сферах мистецтва. Прикладом успішного художника є Микола Стороженко, який отримав базову освіту в академічній школі та досяг

значних успіхів у своїй творчості та педагогічній діяльності. Його освіта в Київському художньому інституті, де він навчався у видатних майстрів своєї галузі, надала йому міцні знання та вміння у станковому та монументально-декоративному живописі, а також книжковій графіці. Важливою частиною його творчого шляху стало втілення образів видатних діячів науки і культури, які раніше були маловідомі або замовчані. Це свідчить про глибоке розуміння та осмислення культурної спадщини, що є результатом якогось ступеня академічної освіти. Крім того, роль Миколи Стороженка як педагога в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури свідчить про його здатність передавати свої знання та досвід молодому поколінню художників. Його підхід до мистецтва, який базувався на розумінні та підтримці майстерності, також відображає традиції академічної школи. Все це підкреслює важливість академічної освіти як базового фундаменту для успішної творчої та педагогічної діяльності в галузі мистецтва.

Ще один з відомих українських художників, Анатолій Криволап, служить яскравим прикладом того, як базова освіта в академічній школі може стати підґрунтям для творчого успіху. Він отримав класичну професійну освіту в Київському державному художньому інституті (нині – НАОМА), спеціалізуючись на живописі в майстерні В. Пузиркова. Проте, його шлях у мистецтві виявився неординарним, оскільки він упереджав унікальне уявлення про колір та відтінки. Після закінчення інституту протягом 15 років він вів непублічний спосіб життя, розшукуючи себе в мистецтві та уникаючи творчості в рамках соцреалізму. Цей період, хоча й важкий, виявився вирішальним у формуванні його художньої ідентичності. Відмовившись від традиційних стандартів, він розвинув власний стиль, який вражає оригінальністю та експресією. Таким чином,

Анатолій Криволап є прикладом того, як базова освіта в академічній школі може надати художнику не лише технічні навички, але й стимулювати розвиток власної творчої особистості. Його шлях від випускника інституту до визнаного майстра свідчить про те, що відступ від конвенцій може принести неймовірні результати в мистецтві.

Василь Корчовий, відомий як український Мікеланджело, є яскравим прикладом успішного випускника академічної школи, чий талант і майстерність викликають захоплення. Він закінчив Академію образотворчого мистецтва та архітектури (нині – НАОМА), спеціалізуючись на скульптурному мистецтві під керівництвом відомого майстра Макара Вронського та пройшовши асистентуру. Його творчість, значення якої відчутне в національному та міжнародному мистецькому середовищі, віддзеркалює широкий спектр впливів та джерел натхнення. Василь Корчовий відзначає, що для нього прикладом та натхненням є не лише великі митці минулого, такі як Мікеланджело, але і статуї античної кіккладської цивілізації та шедеври Відродження. Для Корчового, як і для багатьох скульпторів, важливими референсами виступають роботи великих майстрів минулих епох. Він зазначає, що для нього прикладами служать роботи майстрів різних епох, починаючи від стародавньої кіккладської цивілізації та закінчуючи скульптурами ХІХ ст. Для нього важливо вивчати етюди та копії, а також вчитися у природи та у майстрів. Важливим елементом для Корчового є також майстерність та професійні вміння скульптора. Він підкреслює, що слово «художник» походить від слова «рука», що підкреслює важливість ремесла та професійних умінь. Без цих навичок творчість не може бути повноцінною. Його власний творчий шлях демонструє значення академічної майстерності, яку він

здобував під час дев'ятирічної освіти в академії, де він вивчав етюди та робив копії відомих творів. Крім того, Корчовий підкреслює важливість навчання у природи та від майстрів, а також необхідність розуміння академізму для розвитку творчого потенціалу. Василь Корчовий став прикладом успішного використання базової освіти отриманої в академічній школі для досягнення виняткових вершин у скульптурному мистецтві. Його творчість надихає молодих митців та підкреслює значення традиційних академічної школи у сучасному мистецтві.

Данило Лідер, відомий український сценограф ХХ ст., теж дійсно був видатним митцем, чії твори донині залишаються важливими вкладами в українське мистецтво. Його академічні навички та висока професійність у рисунку і композиції суттєво вплинули на його творчість, зокрема на сценографію. В ескізах сценографії та макетах до вистав Данила Лідера прослідковується велика увага до деталей та глибоке розуміння композиції. Його роботи були не лише художньо вишуканими, а й функціональною частиною театрального вистави, яка чудово передавала сутність та ідею п'єси. Професійність Данила Лідера яскраво відображалася в його здатності втілювати концепції та ідеї сцени в мистецьких формах. Він майстерно володів технікою рисунку, відтворюючи образи персонажів і деталі з високою точністю, експресією і виразністю. Такий підхід робив його творчість доступною та зрозумілою для глядачів, допомагаючи їм краще розуміти ідею та суть вистави. Академічні навички Данила Лідера в галузі рисунку та композиції суттєво вплинули на його професійну діяльність, перетворюючи його на одного з найвидатніших представників української сценографії ХХ ст.

Максим Шкіндер – відмінний приклад успішності в дизайні, чії досягнення нерозривно пов'язані з академічною

школою. Підготовку, отриману в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, відіграла ключову роль в його кар'єрі та успішному виконанні різноманітних завдань у сфері дизайну. Протягом своєї кар'єри Максим Шкіндер працював на кількох провідних європейських виробництвах, включаючи «ArtLebedev Studio», «Scholz&Friends», «Skoda» та «McLaren Automotive». Його робота в цих компаніях відображає високий рівень професійної майстерності та таланту в царині автомобільного дизайну. Нині він є дизайнером екстер'єрів «McLaren» (Велика Британія). В інтерв'ю Максим Шкіндер казав: «Живопису та малюнку там навчали з академічним ухилом – ми вивчали людську анатомію та композицію. Я серйозно ставився до художки. Академічні основи рано увійшли до мого життя, пізніше це зіграло свою роль: я вигідно виділявся на тлі студентів за кордоном». Ці цінності допомогли йому не лише досягти успіху у власній професійній діяльності, але й встановити себе як видатного представника автомобільного дизайну в Європі. Крім того, важливо зазначити, що у вільний від роботи час Максим Шкіндер продовжує займатися живописом, що свідчить про його постійний інтерес до мистецтва та бажання розвивати свої художні здібності. Цей аспект також відображає вплив академічної підготовки на формування та розвиток творчої особистості. І Максим Шкіндер виступає відмінним прикладом успішності в дизайні, чий досягнення були зумовлені не лише талантом, але й глибокими академічними знаннями та постійним прагненням до самовдосконалення.

Можна навести ще приклади таких відомих художників, як Казимир Малевич і Пабло Пікассо, які ілюструють важливість базової освіти в академічних школах для успіху у мистецтві.

Казимир Малевич отримав основи своєї художньої освіти в Київській мистецькій школі під керівництвом відомого українського художника Миколи Пимоненка. Пізніше Малевич вдосконалював свою майстерність в училищі живопису, скульптури й архітектури в Москві. Ця базова освіта стала фундаментом для його подальших творчих досягнень та розвитку унікального стилю, відомого як супрематизм.

Пабло Пікассо – визначний художник, він почав своє навчання в Мадридській Академії мистецтв, де отримав традиційне академічне виховання. Хоча в подальшому він відступив від академічного стилю та віддав перевагу відмінним живописним течіям ХХ ст., таким як кубізм, Пікассо завдячує своєму базовому академічному навчанню за розвиток та розширення своєї художньої майстерності. Ці приклади показують, як базове навчання в академічних школах може стати підвалинами для подальшого успіху у мистецтві та розвитку власного унікального стилю.

Насправді важливу роль у розвитку та відродженні академічної школи відіграють закордонні академії, такі як Королівська академія мистецтв у Великобританії та Школа витончених мистецтв у Франції. Вони зберігають традиції та сприяють академічному підходу до мистецтва, що включає в себе основи техніки, малюнку, перспективи та інших важливих аспектів мистецтва. Крім того, академії також працюють над популяризацією та оцінкою творів мистецтва шляхом організації виставок, проведення навчальних програм та сприяння громадським дискусіям. Вони також надають студентам можливість розвивати свої творчі здібності та самовираження, що допомагає їм стати успішними художниками. Обидві цитати відображають важливість академічних установ для розвитку мистецтва та збереження його культурної спадщини. Як вказано у цитатах, академії, такі як Королівська академія мистецтв у

Великобританії, Королівська Академія вільних мистецтв у Швеції, Школа витончених мистецтв у Парижі, відіграють ключову роль у розвитку та підтримці академічної школи мистецтва. Ці установи пропонують навчальні програми, спрямовані на оволодіння техніками мистецтва та розвиток творчих здібностей студентів. Вони також організують виставки та громадські ініціативи для популяризації мистецтва та сприяння культурному обміну. Крім того, академії сприяють розвитку національної образотворчої традиції та культурної спадщини. Важливою є також їхня роль у підтримці та відродженні академічного підходу до мистецтва, що включає в себе основи техніки та інші важливі аспекти мистецтва. Ці установи допомагають студентам розвивати свої творчі здібності та стати успішними художниками, що вносять свій внесок у світову культуру.

Академії мистецтв відіграють важливу роль у розвитку та підтримці мистецтва як у національних, так і в міжнародних контекстах. Вони сприяють розквіту академічної школи мистецтва та відродженню її цінностей у сучасному світі. Таким чином, академії мистецтв у Великобританії, Франції та інших країнах не лише підтримують академічну школу, а й активно сприяють її розвитку та відродженню шляхом різноманітних заходів і програм.

Важливо зазначити потребу у змінах у законодавстві щодо вищої мистецької освіти. Зокрема, варто врахувати специфіку діяльності вищих мистецьких навчальних закладів у Законі України «Про вищу освіту». Необхідні зміни до «Нормативів чисельності студентів» на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації з напрямів «Культура» та «Мистецтво». Також важливі зміни до «Порядку присвоєння вчених звань професора і доцента» з

урахуванням специфіки вищих мистецьких навчальних закладів.

Висновки. Зазначені зміни спрямовані на врахування особливостей мистецької освіти та її впливу на культурний розвиток суспільства. Реформування законодавства може сприяти підвищенню якості освіти у цій галузі, забезпечити оптимальні умови для розвитку талановитих молодих митців і визначити прозорі критерії оцінки роботи вищих мистецьких навчальних закладів. Важливо збільшити час, який студенти проводять із викладачами у практичних заняттях і натурних постановках. Це може допомогти покращити рівень навчання та підготувати майбутніх митців до викликів сучасного мистецтва та дизайну. Повернення до основ академізму може стати цінним інструментом для забезпечення якості вищої мистецької освіти та розвитку талантів у сучасному світі. Творча діяльність викладачів мистецтва є невід'ємною частиною їхньої професійної підготовки та набуття вмінь, яке триває протягом усього їхнього життя як художників. Як активно діючі митці-викладачі, вони мають забезпечувати студентів практичною професійною освітою, включаючи елементарні навички з рисунку, композиції та інші, які в даний момент можуть бути на критичному рівні і які важко опанувати студентам самостійно в рамках сучасної реформи освіти. Підвищення професійної кваліфікації митців-викладачів важливе для забезпечення якісної освіти та розвитку мистецької спільноти. Оскільки професійні навички найкраще набуваються через практичний досвід, тому практична діяльність митця-викладача має перевагу над теоретичною роботою. Це також стосується рівня викладання та сприйняття навичок студентами, які здобувають освіту.

Важливо враховувати не лише практичний аспект дослідження, а й спрямувати увагу на підтримку та розвиток мистецької освіти як ключового елементу культурного та інтелектуального потенціалу нації.

Список використаної літератури:

1. Богуцький Ю., Андрущенко В., Безвершук Ж., Новохатько Л. Українська культура в європейському контексті. Київ: Знання, 2007. 679 с.
2. Волков С. Система мистецької освіти в культурі України 90-х років ХХ століття: традиції, реформи, перспективи: дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.01. Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського. Київ, 2003. 209 с.
3. Рожок В. Мистецька освіта і Болонський процес. Урядовий кур'єр. 2005. 4 серпня.
4. Рудницька О. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. пос. Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2005. 360 с.
5. Сідлецька Т. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні. Знання. Освіта. Освіченість : зб. матеріалів І Міжнар. наук.-практ. конф., 25-27 вересня 2012 р. Вінниця: ВНТУ, 2012. Сс. 112-114.
6. Цугорка О. Artistic academic education in times of war. Українська академія мистецтва. 2022. Вип. 32. Сс. 161-167.
7. Art and the Academy in the Nineteenth Century. Denis, Rafael Cordoso & Trodd, Colin (Eds). Manchester: Rutgers University Press, 2000. 207 p.
8. L'Art-Pompier. Lécharny, Louis-Marie, Que sais-je? Paris: Presses Universitaires de France. 1998. 16 p.
9. L'Art Pompier Immagini, significati, presenze dell'altro Ottocento francese (1860-1890). Pocket Library of Studies in Art. Vol. 31. 1997. 196 pp.

Serhii V. BRYLOV,

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: s.brylov@kubg.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-0158-2359

Valentyna S. KUZMICHOVA,

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: v.kuzmichova@kubg.edu.ua,
ORCID: 0009-0001-3496-6503

Volodymyr V. KOLESNYKOV,

National Academy of Fine Arts and Architecture,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: volodymyr.kolesnykov@naoma.edu.ua,
ORCID: 0009-0003-6720-979X

CHALLENGES AND PROBLEMS OF THE MODERN ACADEMIC ART SCHOOL AFTER THE EDUCATION REFORM IN UKRAINIAN ART HIGH SCHOOLS

Abstract. The academic school in fine arts and design has played a significant role in the development of these fields by establishing strict standards of beauty and professionalism based on antiquity and the Renaissance era. However, in the modern world, considering cultural and technological changes, the relevance of such standards has become a subject of discussion. Therefore, following educational reforms in Ukraine, it needs to adapt to new challenges, combining past traditions with innovative trends to provide students with quality training. With the reform, reviewing the relevance, problems, and approaches to interpreting the goals of art education becomes important. In contemporary conditions, defining the

purpose of art education requires clarification and supplementation. The concept of the process from teacher to student is the foundation of learning in the academic art school. The research methodology is based on cultural-historical analysis, which allows for an in-depth study of contemporary artistic processes and experimentation in art, contributing to the further development of artistic creativity. The article examines the value of traditional and innovative approaches to art education in Ukraine and their impact on shaping a new generation of artists in the digital era. The creative activity of teachers, as actively practicing artists, is an important source of personal experience they can pass on to their students. This helps students gain practical knowledge and skills necessary for their professional development and creativity. An objective assessment of historical realities and the study of artistic-pedagogical trends will assist in improving scientific-pedagogical research and ensure the prospects for the development of Ukrainian higher artistic-pedagogical education in the European educational space. It emphasizes that academic skills serve as a basis for further development of an artist, and also highlights the importance of considering the competitiveness of graduates in the international art space in the context of higher education reform in Ukraine. Such an article is important for understanding the impact of reform on Ukrainian art education and for determining ways to further develop this direction.

Key words: academicism, sculpture, painting, academic school, visual arts, design, contemporary conditions, technologies, education.

Reference:

1. Bohutskyi, Yu Andrushchenko, V., Bezvershuk, Zh., Novokhatko, L. (2007). Ukrayinska kultura v

- yevropeiskomu konteksti [Ukrainian culture in the European context]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
2. Volkov, S. (2006). *Mystetska osvita v kul'turi Ukrainy 90-kh rokiv XX stolittia* [Art education in the culture of Ukraine in the 90s of the XX century]. Kyiv [in Ukrainian].
  3. Rozhok, V. (2005, August 4). *Mystetska osvita i Bolonskyi protses* [Art education and the Bologna process]. *Uryadovyi kur'ier* [in Ukrainian].
  4. Rudnytska, O. (2005). *Pedahohika: zahalna ta mystetska* [Pedagogy: general and art]. Ternopil: Navch. knyha-Bogdan, [in Ukrainian].
  5. Sidletska, T. (2012). *Stanovlennia i rozvytok mystetskoi osvity v Ukraini* [Formation and development of art education in Ukraine]. *Znannia. Osvita. Osvichennist: zbir materialiv I Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Vinnytsia: VNTU, 112-114* [in Ukrainian].
  6. Tshorka, O. (2022). *Mystetska akademichna osvita v umovakh voyennoho stanu* [Artistic academic education in times of war]. *Ukrayinska akademiia mystetstva, (32), 161-167* [in English].
  7. *Art and the Academy in the Nineteenth Century* (2000). Denis, Rafael Cordoso & Trodd, Colin (Eds). Manchester: Rutgers University Press [in English].
  8. *L'Art-Pompier. Lécharny, Louis-Marie, Que sais-je?* (1998). Paris: Presses Universitaires de France [in French].
  9. *L'Art Pompier Immagini, significati, presenze dell'altro Ottocento francese (1860-1890)*. Pocket Library of Studies in Art (1997), 31 [in English].